

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Remissvar

SOU 2021:37 Stärkt rätt till personlig assistans

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har tagit del av utredningens förslag och avgränsar remissvaret till de delar som berör barn. Vi välkomnar utredningens förslag som i huvudsak kompletterar utredningen *Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen* (SOU 2018:88) med de delar som den utredningen inte omfattade.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker i huvudsak utredningens förslag, men avstyrker delar av förslaget som rör ansvarsfördelningen när sjukvårdande insatser ges inom ramen för den personliga assistansen. Utredningen har i så liten utsträckning som möjligt rört befintlig uppdelning av det regionala ansvaret för hälso- och sjukvård respektive det statliga-kommunala ansvaret för stöd och service. Detta genom att kategorisera vissa av de sjukvårdande insatser som ges inom den personliga assistansen som egenvård och föreslå en ny lag om egenvård i stället för att föreslå mer ingripande ändringar i de lagar som reglerar övrig hälso- och sjukvård. Till följd av detta riskerar lagstiftaren att skapa en gråzon där sjukvårdande insatser just för denna grupp inte omfattas av samma kvalitets- och kompetenskrav som i övrig hälso- och sjukvård, där bedömningar mellan vad som anses som egenvård och vad som hänförs till sjukvårdsinsatser som HSL (2017:30) reglerar, kan bli svåra.

Vår bedömning är att fler steg behöver tas för att bryta de administrativa vertikala ansvarsområden som alltför mycket präglar samhällets välfärd och motverkar den horisontella samverkan som behövs för att möta individers och familjers samlade behov från hela välfärdens olika sektorer.

Stiftelsen Allmänna Barnhusets synpunkter på författningsförslagen

Förslag till ändringar och tillägg i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade 9 a §

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget. Definitionen av vad som anses som grundläggande behov är ett välkommet förtydligande som stärker begriplighet och förutsägbarhet.

9 f §

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker delvis förslaget om schablonavdrag för föräldransvar. Det bedöms som ett nödvändigt steg för att tillgodose behovet av likabehandling och motverka glidning i tillämpningen av beslut om personlig assistans.

Vi anser inte att utredningens förslag i tillräcklig omfattning tillgodoser behovet av flexibilitet mot bakgrund av individuella behov hos barn och deras familjer. Exempelvis ser förmågan att ge stöd till yngre barn med funktionsnedsättning olika ut beroende av om föräldrarna lever tillsammans eller inte, eller om det saknas möjlighet till hjälp i den utökade familjen. Om barn har ett större stödbehov än det föräldern eller föräldrarna förmår att ge, kan detta komma att drabba exempelvis hemmavarande syskons möjligheter till ett liv med samma möjligheter som andra.

9 g §

Stiftelsen Allmänna Barnhuset avstyrker formuleringen *ska hänsyn tas till det som bedöms som barnets bästa*. Att *ta hänsyn* är inte ett tillräckligt styrande och juridiskt vägledande ordval och det härstammar från en tid innan Barnkonventionen blev svensk lag. Stiftelsen Allmänna Barnhuset föreslår i stället formuleringen *...ska vad som bedöms som barnets bästa vara avgörande*.

9 h §

Stiftelsen Allmänna Barnhuset avstyrker förslaget.

Vi vitsordar att hälso- och sjukvårdsbehov inte ska vara grundande för bedömningen av rätten till stöd enligt LSS, men menar att utredningen inte har tillgodosett behovet av reglering när det föreligger såväl ett stödbehov av grundläggande behov och ett behov av sjukvårdande insatser samtidigt. Att reglera detta genom så kallad egenvård, med samverkan, information och överenskommelser mellan utförare och sjukvårdshuvudman är möjligtvis en lösning på ett administrativt plan, men enligt vår bedömning otillräckligt för att reglera stödet i praktisk omvårdnad och stöd till de barn som behöver stöd med såväl grundläggande omsorger som insatser av mer kvalificerad sjukvårdande natur.

Konkret efterlyser vi en reglering där barn som beviljats stöd och hjälp med grundläggande behov enligt LSS § 9 a, och som samtidigt har medicinska omvårdnadsbehov, ska kunna få detta tillgodosett av personal med erforderlig sjukvårdsutbildning och den eventuella medicintekniska utrustning som erfordras, under legal reglering i befintliga lagar inom hälso- och sjukvårdens område. Att tillhandahålla sjukvårdsinsatser via det som utredningen kategoriserar som egenvård, riskerar att öppna en ansvarsmässig gråzon, där hälso- och sjukvårdslagen inte är tillämplig för att reglera den, ibland kvalificerade, insats som vissa barn är i behov av. Det måste vara möjligt att ställa krav på att personlig assistans när det behövs kan ges av personal som innehar såväl erforderlig sjukvårdsutbildning som utbildning inom personlig assistans, med samma trygghet och lagreglering som inom övriga hälso- och sjukvården.

Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

51 kap. 5 §

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker delvis förslaget tillägg om att hälso- och sjukvårdande insatser ska kunna beaktas hos de med behov enligt LSS 9 a §. Att dessa behov kan ses integrerat och utgöra en del av underlaget till hur stödet utformas är välkommet. Dock anser vi inte att en formell överenskommelse mellan sjukvårdshuvudman och arbetsgivaren till personliga assistenter är tillräckligt som villkor. Här behöver också uttalas de reella behov av sjukvårdsutbildningsnivå som de personliga assistenterna ska inneha, samt tillgång till erforderlig medicinsk utrustning för att kunna ge den medicinska omvårdnad som behövs.

Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

5 kap. 9 §

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker förslaget. Att sjukvårdshuvudmän åläggs att anpassa vård- och behandlingsinsatser på ett sätt som i högre utsträckning möjliggör för den enskilde att leva och delta i samhället med högre självbestämmande, är enligt oss ett välkommet förslag.

Förslag till lag om egenvård.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset avstyrker förslaget.

Vår inställning är att sjukvårdande insatser som görs av andra personer än den som insatsen gäller eller dennes vårdnadshavare, ska omfattas av samma lagstiftning som all annan sjukvårdspersonal. Detta är samma inställning som vi framförde i remissvar till SOU 2018:88.

Det kan finnas behov av att reglera ansvar för egenvård mellan envar och sjukvårdshuvudmän generellt.

Om syftet med förslagen lag om egenvård enbart är att tillgodose regleringen av den sjukvård som behöver ges inom ramarna för personlig assistans, är det enligt Stiftelsen Allmänna Barnhuset en olycklig omväg för att inte behöva lämna mer ingripande förslag om ändringar i LSS och HSL. Det bestående intrycket är att utredaren har sett rådande administrativa och juridiska ansvarsuppdelning mellan region, stat, kommun och privata utförare som orubblig.

Stiftelsen Allmänna Barnhusets inställning är att de sjukvårdande insatser som ges till personer som beviljats personlig assistans, bör regleras av en och samma lag oavsett om de sker på ett sjukhus eller i hemmet och oavsett vem som utför dessa insatser. Är insatserna av så kvalificerad art att de kräver sjukvårdsutbildning, ska de ges av personal med en sådan utbildning, oavsett om de är anställda i hemsjukvården, av en region, ett privat vårdbolag, ett företag inom omsorg och assistans, eller en kommun.

I förslagets paragraf 4 b finns en avgränsning om skyldighet att lämna information efter en händelse som medfört skada eller påtaglig risk för skada i samband med hjälp till egenvård. Utredningen föreslår att sådan skyldighet inte ska föreligga om hinder finns i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller LSS. Stiftelsen Allmänna Barnhuset håller inte med om att integritetshänsyn ska överordnas behovet av en trygg och säker vård.

Föredragande i ärendet har varit Rikard Tordön.

2021-09-27

Anne Marie Brodén
Ordförande
Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Cecilia Sjölander
Generalsekreterare
Stiftelsen Allmänna Barnhuset